

γραντσεουλίτσα ἡ, Ἐρεικ. Μαθράκ. Ὁθων.

Ἐκ τοῦ οὗς. γ ρ α ν τ σ έ ο υ λ α καὶ τῆς ὑποκορ. κατὰλ. -ί τ σ α.

Μικρὰ γ ρ α ν τ σ έ ο υ λ α, τὸ ὅπ. βλ., ἔνθ' ἄν: Ὅτ' εἴπα, βωρέ, νὰ μὴ ρίξωμε 'ς τὸ Καρβέλι τὰ δίχτυα, γιατί θὰ γιομώσουνε γραντσεουλίτσες (βωρέ=μωρὲ) Ἐρεικ.

γραντσεουλίτσι τό, Ἐρεικ. Μαθράκ. Ὁθων.

Ἐκ τοῦ οὗς. γραντσέουλα καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -ί τ σ ι.

Γ ρ α ν τ σ ε ο υ λ ί τ σ α, τὸ ὅπ. βλ., ἔνθ. ἄν.

γραντώνω ἑνιαχ. γρατώνω Ἰθάκ. Σάμ. (Τηγάν.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γ ρ α ν τ ι.

Ράπτω εἰς τὰ ἄκρα τῶν ἱστίων τοῦ πλοίου σχοινίον διὰ νὰ τὰ ἐνισχύσω καὶ νὰ τὰ προφυλάξω ἀπὸ τὰς ριπὰς τοῦ ἀνέμου ἔνθ' ἄν.: Ὅλο τὸ πανὶ γύρω-γύρω εἶναι γραδωμένο μὲ εἰδικὸ σκοινὶ ἀπὸ καννάβι, ἀσπρόσκοινο ὅχι τζίβα Σάμ. (Τηγάν.) Συνών. γ ρ α ν τ ο λ ο γ ῶ.

γρανώνω ἑνιαχ. γραώνου Στερελλ. (Λεπεν.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γ ρ ά ν α (Ι).

Κατασκευάζω, ἀνοίγω γ ρ ά ν α ν, τὸ ὅπ. βλ., ἔνθ' ἄν. Συνών. γ ρ α ν ι ά ζ ω Ι.

γρὰπ ἑνιαχ.

Λέξις πεποιημένη.

Ὁ ἥχος ὁ παραγόμενος ἐκ τῆς μασήσεως σκληρᾶς τροφῆς κοιν.

γράπα ἡ, Εὐβ. (Λιχάς) Θεσσ. (Τρίκερ.) Κίμωλ. Πελοπν. (Μονεμβασ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν. Φθιώτ.) γράβα Εὐβ. (Κάρυστ.)

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. g r a p p a=ἀρπάγη.

1) Ἀλιευτικὸν ἐργαλεῖον ἀποτελούμενον ἐκ κλώνου δένδρου ἔχοντος παρακλάδια ἢ ἐκ κοντοῦ φέροντος καρφία, τὸ ὁποῖον συρόμενον εἰς τὸν πυθμένα τῆς θαλάσσης ἀλιεῖται τὸ ἀποκοπὲν ἢ ἐμπλακὲν εἰς βράχους παραγάδι Εὐβ. (Κάρυστ.) Θεσσ. (Τρίκερ.) Κίμωλ.: Δῶσε μου τὴ γράβα ἐδῶ νὰ πιάσωμε τὸ παραγάδι Κάρυστ. Νὰ τρανήξουμι γράπα, νὰ πιάσουμι τοῦ παραγάδ' ἀπ' μᾶς ἔχ' κουπῆ Τρίκερ. Συνών. ἀ γ κ ι σ τ ρ ό β ε ρ γ α, γ ά ν τ ζ ο ς. β) Σύνολον συρμάτων διὰ τῶν ὁποίων ἀλιεύουν τὰ ἀποκοπέντα δίχτυα Πελοπν. (Μονεμβασ.) 2) Ἐργαλεῖον κατάλληλον διὰ τὴν ἀλιεῖαν γαρίδων Εὐβ. (Λιχάς) Τ' γαρίδα τ' ψαρεύουμι μὲ τ' γράπα. Ἡ γράπα εἶν' μιὰ λαμαρίνα ἐξ - ἱφτὰ χαλιὰ καὶ πίδου ἔχ' μένα θίδηρον ἴδαμι μ'θὸ μέτρον θαπίδου. Ἀπ' τοῦ θίδηρου βάζουμι δίχτ' σὰν ἀπόχ'. Βάζουμι αὐτεῖν' τ' λαμαρίνα σ' ἓνα κοντάρι μὲ βάρους, τέσσιρα - πέντι μέτρα μακριὸ καὶ τοῦ ρίχνουμι 'ς τὸν βυθὸ καὶ θκάβουμι μὲ τὰ χαλιὰ καὶ θέρνουμι καὶ γιουμίζ' τοῦ δίχτ' λάσπ' καὶ γαρίδα (χαλιὰ=ὀδόντες, προεξοχαί). 3) Καρφίον μεταλλικὸν ἔχον τὴν βάσιν διχαλωτὴν ὡς ἄγκιστρον ἐμπηγνυόμενον εἰς τοὺς τοίχους οἰκίας κατὰ τὴν οἰκοδομὴν ταύτης Στερελλ. (Φθιώτ.) Συνών. τ ζ ι ν έ τ ι. 4) Παγὶς Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν.)

γραπαλιάζω Πελοπν. (Βερεστ. Μελιγαλ.)

Πιθάν. ἐκ συμφύρσ. τῶν ρ. γ ρ α π ά ρ ω καὶ χ α λ ι ά ζ ω.

Γ ρ α π ώ ν ω Ι. τὸ ὅπ. βλ.: Μὲ γραπάλισε 'κείνη ἢ κατσούλα καὶ μοῦ τὸ ξεφέρτισσε εὐκολὰ οὐλο (κατσούλα=γάττα) Βερεστ.

γραπάρω ἑνιαχ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. g r a p p a r e = ἀρπάζω, ἀναρριχῶμαι.

Γ ρ α π ώ ν ω Ι, τὸ ὅπ. βλ.: Δὲν ἐπῆγε δυὸ μέτρα παρέκει καὶ τότε γράπαρε ὁ κωροφύλακας (=χωροφύλαξ) Πελοπν. (Γαργαλ.)

γραπατσάκος ὁ, ἀμάρτ. γραπατσάκους Μακεδ. (Κοζ.)

Ἐκ τοῦ θέμ. τοῦ ρ. γ ρ α π α τ σ ώ ν ω, καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ά κ ο ς.

Ὁ ἐπιτηδεῖως ἀναρριχώμενος.

γραπατσαλιάζω ἀμάρτ. γραπατσαλιάζομαι Πελοπν. (Πιάν.)

Ἐκ συμφύρσ. τῶν ρ. γ ρ α π ά ρ ω καὶ τ σ α λ ι ά ζ ω.

Στερεοῦμαι, ἰδίᾳ διὰ τῶν δακτύλων, ἐπὶ τινος ἀντικειμένου: Ἐγὼ γραπατσαλιάστηκα ἀπὸ τὰ κλαριά τοῦ δένδρου.

γραπατσαλώνω Ἡπ. (ΡΙζοβ.) Μεσ. γραπατσαλώνομαι Ἡπ. (Ξηροβούν.) γραμπατσαλώνονμι Θράκ. (Ἀμόρ.)

Ἐκ συμφύρσ. τῶν ρ. γ ρ α π ά ρ ω καὶ τ σ α λ ώ ν ω.

Ἀναρριχῶμαι συγκρατούμενος διὰ τῶν δακτύλων ἔνθ' ἄν.: Γραπατσαλώσον καλά, νὰ μὴν πέσης Ἡπ. (ΡΙζοβ.) Συνών. γ α ν τ ζ ώ ν ω, σ κ α ρ φ α λ ώ ν ω.

γραπατσερός ἐπίθ. Ἡπ.

Ἐκ τοῦ ρ. γ ρ α π α τ σ ώ ν ω καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ε ρ ό ς.

Ὁ ἀνώμαλος τὴν ἐπιφάνειαν τόπος. Συνών. γ α ν τ ζ ε ρ ό ς.

γραπάτσωμα τό, Μακεδ. (Γρεβεν. Χαλκιδ.) γραπάτσουμα Μακεδ. (Δαμασκ. Κοζ.) γκριμπατσουμα Μακεδ. (Γρεβεν.)

Ἐκ τοῦ ρ. γ ρ α π α τ σ ώ ν ω.

Τὸ ἀμύσσειν διὰ τῶν ὀνύχων Μακεδ. (Γρεβεν. Χαλκιδ.) Συνών. γ ρ α τ σ ο ύ ν ι σ μ α. 2) Ἀναρρίχσεις Μακεδ. (Δαμασκ. Κοζ.) Συνών. σ κ α ρ φ ά λ ω μ α.

γραπατσώνω ἑνιαχ. γραπατσώνου Μακεδ. (Βελβ. Βέρ. Βρασν. Δασοχώρ. Χαλκιδ.) γραπατσώνου Μακεδ. (Καταφύγ.) γραμπατσώνου Μακεδ. (Ἐράτυρ. Καταφύγ. Πεντάλοφ.) γραπωτζώνου Θράκ. (Σουφλ.) Μέσ. γραπατσώνομαι Λεξ. Γαζ. γραπατζώνουμι Εὐβ. (Λιχάς) Ἡπ. (Κόνιτς.) Θεσσ. (Ἀνατολ. Σταγιᾶδ.) Μακεδ. (Γρεβεν. Δεσκάτ. Κοζ. Σισάν.) γραπατσώνονμι Μακεδ. (Βλάστ. Δρυμ. Σισάν.) γραμπατσώνονμι Μακεδ. (Βόιον Δαμασκ. Δεσκάτ. Καστορ. Κοζ.) γραπωτζώνουμι Θράκ. (Σουφλ.) γκριμπατσώνονμι Μακεδ. (Γρεβεν.).

Ἐκ συμφύρσ. τῶν ρ. γ ρ α π ά ρ ω καὶ τ σ α κ ώ ν ω.

Α) Ἐνεργ. 1) Συλλαμβάνω διὰ τῶν ὀνύχων ὡς ἡ γαλῆ, ἀρπάζω Μακεδ. (Βελβ. Βέρ. Πεντάλοφ. κ.ά.): Θὰ σὶ γραπατσώσον ἀπ' τοῦ σβέρκου Μακεδ. Σώθ'κι ἀπ' τοῦ λύκου γραμπατσώνοντас 'ς τοῦ δέντρου Πεντάλοφ. || Φρ. Θὰ σὶ γραπατσώσον τοῦ ταψι (= θὰ πιάσω τὸ ταψὶ τὸ ὁποῖον θὰ ἔχη τὰ κόλλυβά σου) Βελβ. 2) Σχίζω διὰ τῶν ὀνύχων Θράκ. (Σουφλ.) Μακεδ. (Βελβ. Βλάστ. Ἐράτυρ. Χαλκιδ.) Συνών. γ ρ α τ σ ο υ ν ι ζ ω.

Β) Μέσ. 1) Συγκρατοῦμαι ἐκ τινος μέρους, πιάνομαι ἀπὸ κάπου Εὐβ. (Λιχάς) Θεσσ. (Ἀνατολ.) Μακεδ. (Βελβ. Βρασν.

Γρεβεν. Δασοχώρ. Δεσκάτ. Δρυμ. Καστορ. Σισάν.): Πέφτον-
τας γραπατσώθ' κι άπούν-ένα κλοννάθ'· ά δέ γραπατσώνουν-
ταν κ' έπιφτι κάτω, θά πήγνι 'ς τόν τόπου Σισάν. Γραπα-
τσώθ' κι άπ' τά κάφιλα 'Ανατολ. Γραπατσώσ' καλά άπ' τού
σαμάρ' αυτόθ. Δέ γραπατσώθ' κι καλά Μακεδ. 2) 'Αναρρι-
χώμαι ως ή γαλή Εύβ. (Λιχάς) 'Ηπ. (Κόνιτσ.) Μακεδ.
(Βλάστ. Βόιον Γρεβεν. Δαμασκ. Δασοχώρ. Δεσκάτ. Καστορ.
Κοζ. Πεντάλοφ. Σισάν.): Γραπατσώνουμι 'π' τόν τοίχον
Κοζ. Γραπατσώνιτις τά δέντρα σάν τή γάττα Σισάν. Αυτή
ή πέτρα είν' άπάτ' τη, μόν' οί ντραγαταραίοι τού καλουκαίρ'
γραπατσώνουντι κι άνιβαίν' 'ς τήν κουρ'φή Κόνιτσ. 'Ικεϊ
γκραμπατσώθ' κιν κι άνέφ' κι σ' ένα ψ'λό δέντρον γιά νά μί
τούν φάν' τ' άγρίμα Βόιον Πήρι ένα φόβου άπ' τά σζ'λλιά
άπου γραπατσώθ' κι μιτά άπ' τ' ίμένα κι δέν ξ'κόλλαι ντίπ
Δασοχώρ. Γκραμπατσώθ' κι 'ς τή μάννα τ' κι δέν ξιχου-
ρίζουνταν Καστορ. Αυτός γραμπατσώνιτι 'ς τά δέντρα σάν
ή γάττα αυτόθ. || 'Ασμ.

Τού γουργό μας περιστέρι | έφρι μιά πυρδικούλα
έμουρφη περιστιρούλα, | άπ' τού χέρι τσακουμενή
τά μαλλιά γραπατσουμένη
Δεσκάτ. Συνών. γαντζουινιάζω, γαντζώνω,
σκαρφάλώω.

γραπίλα ή, 'Ηπ. (Ζαγόρ.)

'Εκ τού ούς. γράπος καί τής παραγωγ. κατ. -ί λ α.
Γράπος 1, τó όπ. βλ. Συνών. γράπωμα 1.

γράφος ό, Πελοπ. (Βερεστ.) γράπους 'Ηπ. (Ζαγόρ.)

'Εκ τού 'Ιταλ. *grappo* = άρπάγη.

1) Τό βίαιον άρπαγμα διά τών χειρών 'Ηπ. (Ζαγόρ.) 2)
Βράχος σχηματίζων σχισμάς Πελοπ. (Βερεστ.): Τό βρή-
κα δό τραί γραπωμένο μέσα σέ καίτι γράπους διαπάνου
έτοιμο νά ψοφήση. Μωρέ, μέσ' 'ς τό γράπο μέ ήφηρες νά
μέ περάσης.

γραπουνίζω Θράκ. (Γέν. Σαρεκκλ. Σκοπ.)

Λέξις πεποιημένη έκ τού χαρακτηριστικού θορύβου
γράφ - γράπ.

Τρώγω σκληράν τροφήν, ροκανίζω τι ένθ' άν.: Τό
γραπούν'σες κιόλας τό παξιμάδι σου; Σαρεκκλ. Τί γρα-
πουνίζεις πάμ; Γεν. Για νά μήν 'ποκοιμ'θής, γραπούν'σ' και
'πέ κανένα φουντουκόπ'λο ('πέ = άπό) αυτόθ. 'Ο ποτ'κός
γραπουνίζ' Σκοπ. Συνών. γριτσανίζω, κριτσα-
νίζω, ροκανίζω, τραγανίζω.

γραπούνισμα τό, άμάρτ. γραπούν'σμα Θράκ. (Γέν.)

'Εκ τού ρ. γραπουνίζω.

'Η μάσησις ξηρᾶς τροφῆς, τό ροκάνισμα.

γραπουνιστός επίθ. άμάρτ. γραπούν'στός Θράκ. (Γέν.)

'Εκ τού ρ. γραπουνίζω.

Τροφή προκαλοῦσα κατὰ τήν μάσησιν αὐτῆς χαρακτηρι-
στικόν θόρυβον: Τό γραπούν'στό τ'άγγούρ'.

γράφωμα τό, πολλαχ. γράπουμα 'Ηπ. (Κουκούλ.
Πλατανούσ.) γράπ'μα 'Ηπ. (Ζαγόρ.) Στερελλ. (Αίτωλ.)
άγράφωμα 'Ανδρ. άγράφωμα Μακεδ. (Βόιον).

'Εκ τού ρ. γράπωνω. 'Ο τύπ. άγράφωμα διά
προθετικῷ ἀναλογικῶς πρὸς τό άρπαγμα.

1) 'Η διά τών χειρών βιαία σύλληψις πολλαχ: Θέλ' γρά-
π'μα αυτός, θά τόν πιάσ' 'οί χουρουφ'λάξ' Στερελλ. (Αί-
τωλ.) Μί τού γράπ'μα πού τού 'κανα, τόν σταμάτ'σα 'Ηπ.
(Ζαγόρ.) Θέλει γράπωμα καί κόψιμο 'ς τόν όμο (περὶ κόρης
χαριεντιζομένης, δηλ. θέλει άρπαγμα καί κόψιμο τῆς κεφα-
λῆς) Πελοπ. (Δίβρ.) Συνών. άρπαγμα 1, βούτημα
B3, τσάκωμα. β) Φιλονικία, διαπληκτισμός 'Αθῆν.
'Ηπ. (Κόνιτσ.) Θεσσ. Πελοπ. (Βλαχοκερ.): 'Σ τό γράπω-
μα άπάνου νά σου κ' ή άστυνομία Βλαχοκερ. || Φρ. Θά 'χω-
με γραπώματα (θά έχωμεν διαπληκτισμούς) 'Αθῆν. (πα-
λαιότ.) Συνών. φρ. Θά 'χωμε άγκαλιάσματα -
μπελάδες - μπερδέματα - φασαρίες - τσα-
κώματα. 2) 'Οδυνηρός πόνος, οίονει ως έκ βιαίας άρπα-
γῆς προκαλούμενος 'Ηπ.

γραπώνω σύνθη. γραπώνου σύνθη. βορ. ιδιωμ. Πελοπ.
(Κίτ.) γραπ-πώνου Κώς (Καρδάμ.) άγράφω 'Ανδρ. ά-
γράφω Μακεδ. ('Αηδονοχ. Βλάστ. Βόιον Γρεβεν. Δε-
σκάτ. 'Εράτυρ. Πελεκᾶν. Πεντάλοφ.) σγράφω Πελοπ.
(Βερεστ. Κόκκιν.) Στερελλ. (Σπάρτ.) γραμπώνω 'Ηπ. (Ξη-
ροβούν.) Κρήτ. (Νεάπ.) γραμπώνου Στερελλ. (Ναύπακτ.)
γρασπώνω 'Ηπ. (Ραδοβύζ.) άγαπώνου Στερελλ. ('Αχυρ.)
'Εκ τού 'Ιταλ. *grappare* = άρπάζω, αναρριχώμαι.
Διά τόν τύπ. σγράφω πβ. Χ. Παντελίδ., Byzant. Ne-
ugr. Jahrb. 6 (1927/8), 401 κέξ. Τό προθετικόν α εἰς τούς
τύπους άγράφω - άγράφου - άγαπώνω
κατ' επίδρασιν τού άρπάζω.

Α) Κυριολ. 1) Συλλαμβάνω τι άρπακτικῶς καί βιαίως
διά τών δυνάμεων, δακτύλων καί χειρών, συλλαμβάνω, άρπά-
ζω σύνθη.: Θά σέ γραπώσω. Τόν γραπώσε ή άστυνομία
τήν ώρα πού έκλεβε σύνθη. Εἶδες πῶς τόν έγράπτωσε ή
γάττα τό πεντικό Εύβ. (Βρύς.) Τόν γραπώσα καλά καί
δέ μου φεύγει 'Αττικ. Τόν γραπούσα 'ς τού χουράφ' π'
μόπιρνι ρόκις (τόν έπιασα στό χωράφι, πού μου έπαιρνε
καλαμπόκια) Στερελλ. (Γραν.) Τόν γραπώσ' άπ' τίς πλά-
τες 'Ηπ. (Ζαγόρ.) Τόν γραπούσι άπ' τού γιακά Θάσ.
(Θεολόγ.) Τόνε γραπώνου από τό σβέγκο Πελοπ. (Κίτ.)
Σά σέ γραπώσω 'ς τά χέρια μου, δέ θά σέ ξεκολλάνε σα-
ράντα Πελοπ. (Δίβρ.) Μ' άγράφουσι τού χέρ' κι μ' τού
ξέρανι Στερελλ. ('Αχυρ.) 'Εγράφωσά 'να πουλλι Πελοπ.
(Κόκκιν.) 'Η μηχανή τού γραπώσε τό χέρι 'Αττικ. 'Ισα
πού νά εἰπῆς τρία, θά σ' έχω γραπώσει 'ς τό τσνηγησάτσι
(=κνημητό) Πελοπ. (Ξεχώρ.) Τόνε γραπώσανε οί χω-
ροφυλάτσοι τσαί τότε κλείσανε 'ς τή βζειροῦ (=φυλακή)
αυτόθ. 'Οργιος βαστάει άπάνου του σουγάτσι θά τότε γραπώ-
νῃ ή έξουσία (όργιος, = όποιος, σουγάτσι=σουγιαδάκι) αυ-
τόθ. Θά σου γραπώση κανένα δαχτύλι ό κάβουρας μέ
τή βράγκα δου Μῆλ. Γράπωσε ό στισύλλος από τήν οὔρα τή
γόττα, 'τσεῖνῃ φτερουκάρισε τσαί γι αυτό εἶναι κολοβή (φτε-
ρουκάρισε = πτερούγισε) Πελοπ. (Καρδάμ.) 'Από στιγμή
σέ στιγμή περιέμενε νά τόν γραπώσουν καί βιαστικά ετοί-
μαζε τά πράγματά του κ' έκανε σχέδιο φυγῆς καί σωτηρίας
Γ. Ξενοπ., 'Αφροδ., 224. Με τήν ίδια (τήν ποιμενικήν ράβ-
δον) γραπώνουν καμμιά 'ψιμαδούλα άρνάδα γιά τό σουβλι
Μποέμ, Ζωγραφίες, 98. Συνών. άρπάζω A1, άρπακώ-
λω 1, άρπακώω, βοδώνω B2 γριτσαφώνω,
μαγγώνω, πιάνω, τσακώνω. 2) 'Εμπλέκομαι
εἰς σχισμήν βράχου Πελοπ. (Βερεστ.): Μή χώνῃς τό χέρι
σου, μωρέ, μέσ' 'ς τή φυράδα καί σγραφωθῇ μέσα. Τό βρή-

